

Cuprins

ABREVIERI	29
LISTA TABELELOR	35
LISTA FIGURILOR	41

CAPITOLUL I

COMERȚUL INTERNAȚIONAL ÎN PERIOADA POSTBELICĂ 45

1.1. Provocarea capitalismului global	45
1.1.1. Comerț și dezvoltare	45
1.1.2. Despre diviziunea mondială a muncii (DMM)	47
1.1.3. „Fațete” actuale ale globalizării	48
1.2. Dinamica comerțului internațional în perioada postbelică	50
1.2.1. Globalizare și dezvoltare: clarificări conceptuale.....	50
1.2.2. Deschiderea unei economii spre exterior	51
1.2.3. Trăsături în evoluția comerțului internațional.....	60
1.2.4. Factori de expansiune a comerțului internațional	65
1.3. Repartiția geografică a schimburilor comerciale internaționale	68
1.3.1. Aspecte prealabile	68
1.3.2. Poziția țărilor dezvoltate și a celor în curs de dezvoltare în comerțul internațional.....	69
1.3.3. Polarizarea schimburilor comerciale.....	74
1.3.4. Impactul aranjamentelor preferențiale în comerțul mondial.....	76
1.3.5. Internalizarea piețelor	79
1.4. Structura fluxurilor comerciale internaționale (pe grupe de mărfuri).....	81
1.4.1. Aspecte introductive	81
1.4.2. Produse manufacturate vs. produse agricole.....	82
1.5. Capitalism și dezvoltare: translația dinspre industrie către knowledge intensive services (KIS)	85
1.5.1. Translația dinspre industrie către servicii	85
1.5.2. Comerțul intra-ramură/intra-industrie.....	89

CAPITOLUL 2

POLITICA COMERCIALĂ: DEFINIRE ȘI COMENTARII 93

2.1. Definierea politicii comerciale și obiectivele acesteia.....	93
---	----

2.1.1. Despre conținutul relațiilor internaționale (RI).....	93
2.1.2. De la politica economică la politica comercială	95
2.1.3. Obiective și caracteristici ale politicii economice/comerciale.....	98
2.2. Tipuri de politici comerciale practicate de statele lumii	101
2.2.1. Politica comercială autarhică	102
2.2.2. Politica comercială liberschimbistă	102
2.2.3. Politica comercială protecționistă	108
2.3. Aspecte selective privind politicile comerciale în perioada postbelică	112
2.3.1. Tendințe majore în evoluția politicilor comerciale postbelice.....	112
2.3.2. Politica comercială promovată de polii „TRIADEI”	115
2.3.3. Politica comercială a țărilor în curs de dezvoltare	122
2.4. Consecințele consolidării UE asupra fluxurilor comerciale internaționale.....	125

CAPITOLUL 3

INSTRUMENTE ȘI MĂSURI DE POLITICĂ COMERCIALĂ	133
3.1. Politica vamală.....	134
3.1.1. Taxele vamale	136
3.1.2. Tariful vamal.....	141
3.1.3. Efectul protecționist al taxelor vamale	147
3.1.4. Teritoriul vamal	149
3.2. Politica comercială netarifară.....	155
3.2.1. Aspecte prealabile.....	155
3.2.2. Bariere netarifare ce implică o limitare cantitativă directă a importurilor.....	156
3.2.3. Bariere netarifare ce implică limitarea importurilor prin mecanismul prețurilor.....	163
3.2.4. Bariere netarifare ce decurg din formalități vamale/administrative privind importurile	174
3.2.5. Bariere netarifare decurgând din participarea statului la activitățile de comerț exterior.....	176
3.2.6. Bariere netarifare (sau obstacole tehnice) decurgând din standardizare.....	177
3.3. Politici comerciale promoționale și de stimulare a exporturilor	179
3.3.1. Măsuri bugetare de stimulare a exporturilor	179
3.3.2. Măsuri fiscale de stimulare a exporturilor	180

3.3.4. Măsuri valutare de stimulare a exporturilor.....	183
3.4. Politica comercială în perspectivă.....	184

CAPITOLUL 4

CADRUL INSTITUȚIONAL AL RELAȚIILOR ECONOMICE

INTERNAȚIONALE.....	187
4.1. Sistemul Comercial Multilateral	187
4.1.1. De la GATT la OMC	187
4.1.2. Mecanismul de funcționare al GATT/OMC	190
4.1.3. Reglementarea disputelor între țări sub auspiciile OMC.....	193
4.1.4. Principalele prevederi ale textului Acordului General pentru Tarife și Comerț.....	196
4.1.5. Principiile sistemului comercial multilateral sub OMC.....	198
4.2. Clauze care reglementează relațiile comerciale la nivel internațional.....	203
4.2.1. Clauza Națiunii cele mai Favorizate (CNF).....	205
4.2.2. Clauza Regimului Național (CRN).....	210
4.3. Rezultate ale negocierilor GATT/OMC în direcția liberalizării schimburilor comerciale.....	211
4.3.1. Din nou despre agenda GATT/OMC.....	211
4.3.2. Conexiunea dintre OMC și alte instituții ONU.....	216
4.4. Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD)	219
4.4.1. Despre structura ONU.....	219
4.4.2. Sistemul generalizat de preferințe vamale nereziproce și nediscriminatorii în favoarea țărilor în curs de dezvoltare (SGP)	228
4.4.3. Sistemul Global de Preferințe Comerciale între țările în curs de dezvoltare (SGPC).....	232
4.5. Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE)	234
4.5.1. Scurt istoric al OCDE	234
4.5.2. Domenii de activitate ale OCDE și funcționare.....	236
4.6. Alte instituții vizând sfera relațiilor economice internaționale.....	240
4.6.1. Banca Reglementelor Internaționale (BRI)	240
4.6.2. Grupul Băncii Mondiale	241
4.6.3. Fondul Monetar Internațional	244

CAPITOLUL 5**CADRUL JURIDIC AL TRANZACȚIILOR COMERCIALE CU**

STRĂINĂTATEA.....	246
5.1. De la negociere la contractare externă	246
5.2. Clasificarea contractelor	249
5.3. Cadrul contractual și legea aplicabilă contractelor externe	253
5.3.1. Poziția părților contractante	253
5.3.2. Convenții/tratate și alte direcții vizând uniformizarea cadrului juridic.....	256
5.3.3. Legea aplicabilă contractelor externe	260
5.4. Grupe de clauze/articole ale contractului internațional de vânzare- cumpărare.....	262
5.4.1. Titlul și preambulul.....	263
5.4.2. Obiectul contractului.....	264
5.4.3. Cantitatea de mărfuri contractată	265
5.4.4. Calitatea mărfurilor contractate	266
5.4.5. Ambalarea, marcarea, etichetarea mărfurilor contractate	268
5.4.6. Prețul mărfurilor contractate	269
5.4.7. Condiția de plată	271
5.4.8. Condiția de livrare.....	272
5.4.9. Expediția și transportul mărfurilor.....	274
5.4.10. Asigurarea mărfurilor contractate	276
5.4.11. Garanțiile asupra mărfurilor contractate	277
5.4.12.Recepția mărfurilor contractate.....	278
5.4.13. Reclamații, răspundere și penalități	279
5.4.14. Legea aplicabilă. Soluționarea disputelor	282
5.4.15. Dispoziții finale în textul contractului	283
5.4.16. Anexele la contract	283
5.5. Alte tipuri de contracte.....	284
5.6. Regulile INCOTERMS	287
5.6.1. Evoluția INCOTERMS	287
5.6.2. Conținutul regulilor INCOTERMS.....	291
5.6.3. Noutățile INCOTERMS 2000. Concluzii	299

CAPITOLUL 6

TEHNICI DE PLĂȚI APLICATE ÎN TRANZACȚIILE COMERCIALE.....	302
6.1. Abordări prealabile	302
6.2. Soluția de plată.....	304
6.2.1. Plata în avans	306
6.2.2. Plata la predarea mărfii	307
6.2.3. Plata contra factură	308
6.3. Viramentul (telegraphic transfer).....	308
6.3.1. Funcționarea viramentului interbancar	308
6.3.2. Rețeaua SWIFT.....	310
6.3.3. Proiectul TARGET	323
6.3.4. Actualități privind viramentele internaționale. Implicații.....	324
6.4. Plata pe bază de cec (cheque)	326
6.5. Plata pe bază de card.....	329
6.5.1. Cardul de debit.....	331
6.5.2. Cardul de credit.....	331
6.6. Efectele de comerț: cambia	332
6.7. Efectele de comerț: biletul la ordin	337
6.8. Ordinul de plată.....	338
6.9. Acreditivul documentar (documentary credit).....	340
6.9.1. Aspecte introductive la creditul documentar (documentary credit).....	340
6.9.2. Publicația 500 – Regulile și Uzanțele Uniforme privind acreditivul documentar	344
6.9.3. Publicația 600 – Regulile și Uzanțele Uniforme privind acreditivul documentar	346
6.9.4. Mecanismul derulării acreditivului documentar (AD).....	347
6.9.5. Modernizarea RUU 600.....	354
6.10. Scrisoarea de credit (Letter of credit)	355
6.11. Incasso-ul documentar	356
 CAPITOLUL 7	
TEHNICI DE FINANȚARE ÎN TRANZACȚIILE COMERCIALE.....	362
7.1. Abordări conceptuale	362
7.1.1. Perspective de abordare a finanțării	362
7.1.2. Clasificarea creditelor în comerțul exterior	364

7.2. Tehnici de finanțare pe termen scurt.....	367
7.2.1. Creditele de prefinanțare.....	367
7.2.2. Creditele de export.....	370
7.3. Tehnici de finanțare pe termen mediu și lung.....	376
7.3.1. Creditul-furnizor.....	377
7.3.2. Creditul-cumpărător.....	378
7.3.3. Alte tipuri de credite.....	380
7.4. Tehnici speciale de finanțare.....	382
7.4.1 Forfetarea.....	382
7.4.2. Factoringul.....	385
7.4.3. Leasingul.....	392
7.5. Finanțarea pe europiețe.....	394
7.5.1. Eurocreditele.....	394
7.5.2. Euroobligațiunile.....	394
7.6. Garanțiile bancare.....	395
7.7. Asigurarea creditelor internaționale.....	401

CAPITOLUL 8

RISCURILE ÎN TRANZACȚIILE COMERCIALE CU

STRĂINĂTATEA..... 404

8.1. Definirea și clasificarea riscurilor asociate tranzacțiilor comerciale cu străinătatea.....	404
8.2. Riscul de țară.....	409
8.3. Riscul politic.....	416
8.4. Riscul de preț.....	419
8.4.1. Riscul propriu-zis de preț.....	420
8.4.2. Riscul valutar.....	423
8.4.3. Riscul ratei dobânzii.....	427
8.4.4. Riscul de curs al titlurilor financiare.....	428
8.4.5. Riscul cotațiilor la bursele de mărfuri.....	429
8.5. Evaluarea riscului. Rating-ul.....	430
8.5.1. Scurt istoric.....	430
8.5.2. Agențiile de rating și metodologiile de evaluare.....	432
8.5.3. Impactul rating-ului.....	435
8.5.4. Criza globală și agențiile de rating.....	437

CAPITOLUL 9**EXPORTUL ȘI IMPORTUL CLASIC /TRADIȚIONAL..... 441**

9.1. Aspecte introductive	441
9.1.1. Export și dezvoltare?.....	441
9.1.2. Concepția lui Gerald Albaum	445
9.1.3. Alte opinii privind decizia de export	449
9.2. Exportul și importul direct	453
9.2.1. Avantaje vs. dezavantaje.....	453
9.2.2. Structuri integrate explicit în organigramă	455
9.2.3. Structuri proprii relativ autonome.....	457
9.3. Exportul și importul indirect.....	461
9.3.1. Firme care lucrează în nume propriu și pe cont propriu	463
9.3.2. Firme care lucrează în nume propriu, dar pe contul altora	469
9.3.3. Firme care lucrează atât în numele altora, cât și pe contul altora	474
9.4. Export Management Company (EMC)	477

CAPITOLUL 10**TRANZACȚII COMERCIALE „ÎN COMPESAȚIE” 481**

10.1. Tradițional vs. modern	481
10.1.1. De la troc la bani și invers.....	481
10.1.2. Clasificări propuse	485
10.2. Despre istoricul contrapartidei	486
10.3. Contrapartida clasică.....	489
10.3.1. Operațiunile de barter	490
10.3.2. Operațiunile de clearing	494
10.4. Operațiunile paralele (contra-cumpărarea)	497
10.5. Operațiunile combinate	499
10.5.2. Tehnica de lohn.....	505
10.6. Contraprestațiile comerciale și alte operațiuni apropiate de contrapartidă.....	508
10.7. Reexportul.....	509

CAPITOLUL 11**TRANZACȚII COMERCIALE SPECIALE 511**

11.1. Transferul internațional al brevetelor de invenție și operațiuni conexe	511
--	-----

11.1.1. Comercializarea drepturilor de proprietate industrială și intelectuală.....	511
11.1.2. Comerțul cu asistență tehnică nebrevetată sau nebrevetabilă (know-how)	522
11.1.3. Colaborarea economică internațională prin consulting-engineering	526
11.2. Leasing-ul – cedarea dreptului de folosință	531
11.2.1. Primele forme ale leasingului	531
11.2.2. Definiție și mecanism	533
11.2.3. Clasificarea operațiunilor de leasing.....	535
11.2.4. Forme speciale de leasing	537
11.2.5. Statistica pieței de leasing în România	543
11.3. Franchising-ul – cedarea dreptului de comercializare	545
11.3.1. Apariția și evoluția franchising-ului	545
11.3.2. Tipuri de francize	549
11.3.3. Avantajele și dezavantajele afacerii în sistem de franciză	552
11.4. Licitațiile în comerțul internațional.....	554
11.4.1. Licitațiile în România și în Uniunea Europeană.....	554
11.4.2. Specificul licitațiilor internaționale.....	559
11.4.3. Licitațiile de vânzare/export	561
11.4.4. Licitații de cumpărare/import	563

CAPITOLUL 12

MECANISMUL DERULĂRII UNEI TRANZACȚII DE COMERȚ

EXTERIOR	569
12.1. Aspecte introductive	569
12.2. Etapele derulării unei tranzacții de comerț exterior	572
12.2.1. Negocierea internațională	573
12.2.3. Pregătirea mărfii pentru export/livrarea la extern.....	580
12.2.4. Facturarea la extern.....	582
12.2.5. Expediția internațională	583
12.2.6. Transportul internațional.....	584
12.2.7. Asigurarea mărfurilor în traficul internațional și asigurarea creditelor de export.....	591
12.2.8. Vămuirea mărfurilor	597
12.2.9. Recepția mărfurilor	604

12.2.10. Plata contravalorii	605
12.2.11. Soluționarea litigiilor	608
12.3. Livrările și achizițiile intracomunitare	613
12.3.1. Consecințe ale aderării la UE pentru firmele românești	613
12.3.2. Derularea operațiunilor comerciale pe piața internă a UE.....	616
12.4. Piața comunitară vs. terțe piețe	621
12.4.1. Evaluare sintetică privind exporturile	624
12.4.2. Evaluare sintetică privind importurile	627

CAPITOLUL 13

EFICIENȚA ÎN TRANZACȚIILE COMERCIALE 632

13.1. Despre eficiența economică/socială	632
13.2. „Câștigători” și „perdanți” în comerțul internațional?	635
13.2.1. Teorii clasice privind comerțul internațional	636
13.2.2. Teorii moderne privind comerțul internațional	639
13.2.3. Teorii contemporane privind comerțul internațional	643
13.3. Indicatori de eficiență în comerțul exterior	651
13.4. Balanța de plăți externe	664
13.4.1. Considerații generale	664
13.4.2. Echilibrul balanței de plăți externe	669
13.5. Analiza statistică a Balanței de Plăți Externe.....	671

CAPITOLUL 14

REVOLUȚIA INFORMAȚIONALĂ ȘI AFACERILE DE TIP E-BUSINESS 675

14.1. Introducere	675
14.2. Implicații ale revoluției informaționale.....	675
14.3. Definirea tipurilor de afaceri e-business	677
14.3.1. Business to business (B2B).....	685
14.3.2. Business to customer (B2C).....	686
14.3.3. Customer to customer (C2C)	688
14.3.4. Alte modele de afaceri de tip e-commerce	690
14.4. Principalele modele de afaceri în comerțul online.....	694
14.4.1. Poziția pe care o are AMAZON la nivel internațional	696
14.4.2. Poziția pe care o are EBAY la nivel internațional	698
14.4.3. Poziția pe care o are ALIBABA la nivel internațional	699

14.4.4. Poziția pe care o are EMAG din România și la nivel international	701
14.5. Digital companies: un nou model de afaceri în context global.....	702

CAPITOLUL 15

BLOCURILE COMERCIALE ÎN ECONOMIA GLOBALĂ	706
15.1. Național vs. regional vs. global.....	706
15.2. Intensitatea unor aranjamente de integrare regională	711
15.3. Efectele liberalizării preferențiale a fluxurilor comerciale	719
15.3.1. Efectele statice ale liberalizării preferențiale a comerțului.....	719
15.3.2. Efectele dinamice ale liberalizării preferențiale a comerțului	723
15.4. Uniunea Europeană și politica comercială comunitară externă.....	726
15.4.1. Considerații generale	726
15.4.2. Uniunea vamală și Tariful Vamal Comun al UE	729
15.4.3. Relațiile UE cu terții (perspectiva instituțională).....	731
15.4.4. Uniunea Europeană în comerțul mondial	736
15.5. Asociația Europeană a Liberului Schimb (AELS).....	743
15.6. Spațiul Economic European (SEE/EEA)	744
15.7. Integrarea în America.....	748
15.7.1. NAFTA (North American Free Trade Agreement)	748
15.7.2. Alte blocuri integraționiste în America (Andean, MERCOSUR).....	750
15.8.1. ASEAN (Association of South East Asian Nations)	753
15.8.2. Forumul de Cooperare Economică Asia-Pacific (APEC).....	756
15.9. Blocurile regionale în economia globală	758

CAPITOLUL 16

ROMÂNIA ÎN COMERȚUL INTERNAȚIONAL DUPĂ 1989	764
16.1. Economia românească în context global.....	766
16.2. Acorduri/convenții internaționale din perspectivă „istorică”	774
16.2.1. Acordul European	774
16.2.2. Acordul de aderare a României la CEFTA	775
16.2.3. Acordul de comerț liber dintre România și statele AELS.....	776
16.2.4. Cooperarea Economică în zona Mării Negre.....	777
16.3. Acorduri internaționale cu implicații asupra politicii comerciale românești.....	779

16.3.1. România și SGP (Sistemul Generalizat de Preferințe vamale).....	779
16.3.2. România și SGPC (Sistemul Global de Preferințe Comerciale între țările în curs de dezvoltare).....	780
16.3.3. Apartenența României la UNCTAD.....	781
16.3.4. Apartenența României la GATT/OMC.....	781
16.3.5. Aderarea României la spațiul Schengen	784
16.3.6. Perspectivele aderării României la OECD. Implicații	786
16.4. Implicațiile adoptării politicii comerciale comunitare de către România	786
16.5. Din nou despre Tariful Vamal al UE	789
16.5.1. Tariful Vamal al Piețe Comunitare aplicabil pe întreg teritoriul UE.....	789
16.5.2. Tariful vamal integrat român (TARIR).....	790
16.6. Evoluția comerțului exterior românesc în perioada 1990-2024.....	792
16.6.1. Privire sintetică asupra exporturilor/importurilor de mărfuri și servicii	792
16.6.2. Evoluția comerțului exterior pe zone geografice	795
16.6.3. Structura comerțului exterior românesc pe principalele grupe de mărfuri	801
16.7. Previzuni privind evoluția comerțului exterior 2009-2025-2028	804
16.8. Analiză sintetică privind BPE a României.....	807
16.9. Perspectivele României în context global	812
ANEXE	821
BIBLIOGRAFIE	903